СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 233. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, вівторок, 7-го вересня 1947. No. 233. JERSEY CITY and NEW YORK, Tuesday, September 7, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧ. ДЕРЖ. АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗАКОРДОНОМ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ПРЕЗИДЕНТСЬКА ПРОГРАМА ЗБЕРІГАННЯ ХАРЧІВ ДЛЯ РЯТУНКУ ЕВРОПИ

Вашингтон, 5 жовтня. — Сьогодні, в неділю вечір, проголосив президент Труман свою програму для зберігання харчів на рятунок Европи. Її головні засади такі: 1. постити від мяса у вівторок в кожнім домі; 2. постити від мяса з домашньої птиці і від яєць у четвер; 3. кожного дня стриматися від їдження хоч одної різки хліба; 4. прилюдні харчівні будуть давати хліб і масло лише на виразне жадання при замовленні страв.

Для підтримки своєї програми президент візвав населення, щоб воно вивчилося її напамять. — Крім оцеї програми для населення президент потвердив вповні програму, вигошену головою Президентської Громадянської Харчової Комісії Чарлсом Локманом. Цей виявив, що представники промислу згодилися приноровитися до потреб держави і послухають зазиву комісії. На протяг 60 днів дистилярні горілок перестануть уживати збіжжя, а броварі обітнуть кількість збіжжя до половини на ввесь час конечности. Фармері мають щадити збіжжя при годівлі худоби, а всі мешканці діставатимуть точні інструкції від знавців харчового діла, як приготовляти страви для вдержання здоровля без уживання мяса.

Як командант збройних сил президент наказав від себе військовим установам бути ощадними з мясом і збіжжям при прохарчуванні війська й моряків, а секретар торгівлі В. Аверел Гариман, на доручення президента, звернувся до збіжевих бірж, щоб вони не вели дальше штучного продажу збіжжя без попередньої заплати найменше одної третини вартости закупленого збіжжя („гра на марджін"). Коли б торговці не обмежили в такий спосіб гри збіжжям на біржах, тоді уряд постарається припинити штучну гру законними способами, щоб спинити підвишку його цін, заповів президент.

Усі згадані промовці взивали населення, щоб воно приноровилося до зазиву, а секретар стейту Джордж С. Маршил у першій своїй промові, якою почалася кампанія, візвав кожну одиницю в Америці, щоб вона взяла від себе участь у формуванні закордонної політики Злучених Держав. Ця політика змагає до цього, щоб недопустити европейського населення до голодової розпуки під час найближчої зими, коли минулі жнива не дописали в кількох европейських країнах.

Кампанія, проголошена з Білого Дому, була передана не лише по радіо але теж — перший раз в історії Америки — по телевізії.

МЯСАРІ ДОМАГАЮТЬСЯ ВВЕДЕННЯ СТЕЛІ НА ЦІНУ ХУДОБИ.

Ню Йорк. — Краєва Рада Мясного Промислу, покінчивши цілу низку конференцій, прийшла до висновку, що уряд повинен відновити контролю мяса в такий спосіб, що накладатиме стелю на ціну живої худоби. Коли буде збита на долину ціна худоби, тоді буде знижена ціна мяса в дрібному продажі, а за зниженням цін мяса піде знижка цін харчових продукцій, оце думка представників мясного промислу.

ФРАКЦІЯ ПРОГРЕСИСТІВ ПРОТИ ПЛЯНУ МАРШАЛА.

Филаделфія. — Після дводневних нарад рада директорів Прогресивних Громадян Америки, яка підтримує політику Генрія Волеса, прийшла до висновку, що Америка повинна дати початок до створення при Обєднаних Державах світового конструктивного фонду, без ніяких політичних обмежень, щоб недопустити до розколення світу на дві половині, як це може статися за Пляном Маршала. Заки дійде до створення такого фонду, Америка повинна давати обильну допомогу кожній країні Европи, оце ідея ради Прогресивних Громадян.

РЕЄСТРАЦІЯ ВИБОРЦІВ.

Ню Йорк. — У стейті Ню Йорк оприлюднено реєстрацію до осінних виборів. Громадяни, управнені до голосування, можуть реєструватися в означених годинах і призначених на це місцях кожного дня рано від год. 5 до 10.30 і пополудні від 5 до 10.30. У суботу реєстрування буде тривати ввесь день від год. 7 ранку. За звідомленнями пресових агенцій реєстрація відбудеться теж в інших стейтах. Провідні державні люди взиватимуть від себе до повної реєстрації, щоб зробити пробу сил перед наступним роком, коли то прийде до вибору президента.

ПІВЧВЕРТА МІЛЬЙОНА ОСІБ У РЕЛІГІЙНІЙ МАНІФЕСТАЦІЇ.

Бостон. — У маніфестації, уладженій з нагоди зїзду католицьких поліційних товариств Святого Імени, взяло участь 130,000 осіб в поході, а 3,500,000 приглядалося походові. З Ню Йорку прибуло товариство поліцаїв у числі 1,800 осіб і 700 службовиків з пожежної сторожі. Похід тривав 10 годин.

Американці за державну незалежність України

МУЖНІЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ ГОЛОС В ОБОРОНІ ПРАВ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ.

Бофало, Н. Й., 2. жовтня. — У звязку з кандидатурою Советської України на члена Ради Безпеки ОД, місцевий щоденник „Бофал Корієр Експрес" надрукував сьогодні першу редакційну статтю, насвітлюючи правне і фактичне положення України в Советському Союзі та забираючи до нього становище. Це чи не перша того роду стаття в американській пресі взагалі. Її передаємо в дослівному перекладі. Заголовок статті: **„Заохота — до деякої міри" (Енкореджинг — Ин Ей Вей).** В ній пишеться:

„Реакція пересічного американця на намагання Росії дістати для України місце в Раді Безпеки ОД зводиться, приблизно, до такого: Якщо Росія виходить з цим, то чому ж би нам не дістати в Раді Безпеки місця для Тексас, чи Калифорнії?

Сьогодні, чи це Тексас, чи Калифорнія, чи наприклад — будьякий інший з усіх 48 стейтів нашої Унії — є більше зближений до суверенности, ніж поневолена Україна. Проте, Україна, нажаль, вже є членом Генеральної Асамблеї Обєднаних Націй і тим самим має визнання, як повністю суверенна держава. Це було частиною ціни, яку ми заплатили в Ялті, щоб вдержати Росію по боці Союзників.

Проте, технічно Україна має таке саме право бути в Раді Безпеки, як його має Польща, на місце якої Україна є кандидатом. Бо фактом є, що навіть Україна не може бути вже ще сильніше підпорядкована Москві в усіх справах, видвигнених в Раді Безпеки, як була підпорядкована Польща. Але Польща, вкінці, існує ще бодай як окрема держава і на неправдоподібний випадок зміни уряду у Варшаві могла б ще посміти принагідно різнитися від Росії. Україна має етнічні і етичні претенсії до незалежного державного життя, але сьогодні нею управляється як завойованою провінцією.

В обличчі цих фактів є цілком природно, що Злучені Держави Америки, Британія та група інших демократій повинні піддержати кандидатуру Індії на місце в Раді проти України. Докищо, є дві заохочуючі справи на тему змагання, яке вчера в Генеральній Асамблеї відложено хвилево на бік, як воно після девять голосувань зайшло в мертву точку.

Перше — зудар п-ні Віджіялакшімі Пандіт зі советським делегатом Вишинським в спосіб, який вказував би, що довге дипломатичне залицяння Індії з Росією може зближатися до кінця. Друге — Советське домагання, щоби Україна була визнана як світова потуга і не тільки як провінція Советського Союзу, дає демократіям дуже добру причину для заохоти і навіть активної допомоги українським патріотам в їхніх змаганнях звільнити свою країну від російської тиранії. Москва втратила право говорити, що допомога українському визвольному рухові означала б інтервенцію у внутрішніх справах Росії. Якщо Україна є незалежною державою, то чому ж західні демократії не мали б настоювати, щоби чужі війська забралися з її території? Іншими словами, якщо Україну протиставиться Індії на місце в Раді Безпеки, то хай росіяни заберуться з України, як британці забралися з Індії".

Стаття кінчається запитом: **„Гав ебаут іт, Вормонджер Вишинськи, ю олд импирялист?"** (Що ти на це, підпалювачу війни Вишинський, старий імперіялісте?).

Три головні проблеми Асамблеї О. Д. в цьому тижні: Греція, Палестина і кандитатура України до Ради Безпеки

Лейк Соксес, Н. Й., 5. жовтня. — В цьому тижні Генеральна Асамблея О.Д. має полагодити три головні справи зі свого порядку нарад: американську пропозицію в справі подій на кордонах Греції, звіт Провірочної Комісії для Палестини в справі поділу цеї країни на дві держави і вибрати третього члена Ради Безпеки, на якого кандидує советська Україна та Індія. В балканській справі минулого тижня досягнено деякого успіху, як американський представник запропонував компроміс, іменно, що Америка злагіднить своє домагання признати вину трьох сусідів Греції в допомозі партизанам, якщо встановиться окрему комісію, що мала б дальше наглядати над розвитком подій. Розвязка проблеми Палестини продовжує бути ще дуже непевна, бо ані Америка, ані Советський Союз не забрали ще в цій справі становища. Докищо — жиди домагаються поділу, а араби є проти нього. Справа вибору третього члена Ради Безпеки на місце Польщі та видвигнення Советами кандидатури України на це місце викликала в Америці широку дискусію на тему самої України, її формального і фактичного політичного положення та її членства в Організації О.Д. Досі відбулося вже 9 голосувань над двома кандидатами: Україною та Індією, з яких жодна не може здобути потрібної більшости двох третіх голосів. Передбачується всілякі компроміси, що могли б закінчитися відкликанням обидвох кандидатур та видвигненням інших. Докищо, Україна має перевагу над Індією, здобувши в перших голосуваннях 10 голосів більше.

У СТОЛИЦІ ГЛЯДЯТЬ НА НОВИЙ КОМІНТЕРН ЯК НА ЧЕРВОНИЙ БУНД.

Вашингтон, 5. жовтня. — Негайно після появи маніфесту з комуністичної конференції девяти держав високі урядовці почали коментувати значення цього факту. Для прилюдного вжитку ще не заговорив ніхто, одначе з приватно сказаних слів можна завважати переконання, що це на ділі воєнний визов Злученим Державам. Ця акція, на думку урядовців, була підготована для рівнобіжної акції советського блоку в Обєднаних Державах. Оприлюднення кампанії порівнує дехто з кампанією націстівського „бунду", щоб підкопати моральну силу Америки, а з цим і моральну вартість демократичного устрою держав. Кампанія проголошена на такий лад, щоб не було місця для невтральности для когонебудь.

БУДЕНЗ ДОБАЧУЄ ВОЄННІ НАМІРИ В НОВІМ КОМІНТЕРНІ.

Кантон, Огайо. — Бувший редактор комуністичного щоденника „Дейлі Воркер", який перед півтора роком покинув це становище, виявив думку, що заложення міжнародного комуністичного бюра має на цілі сконсолідувати советських диктаторів до конфлікту зо Злученими Державами. Оприлюднення декларації в комуністичній „Правді" в Москві це лише знак, що Злучені Держави й Велика Британія є ворогами нового інтернаціоналу — твердить Буденз. Він приїхав сюди з промовою на католицькім зібранні. Про Третій Інтернаціонал сказав Буденз, що він на ділі не був ніколи розвязаний і лише його діяльність набрала інших форм.

АМЕРИКАНСЬКІ ЖИДИ ВИСИЛАЮТЬ ТОРУ ЖИДАМ В УКРАЇНІ.

Ню Йорк. — Кораблем Сергій Кіров вислала Американська Жидівська Рада для Регабілітації Російських Жидів релігійні предмети, між іншими тору, а крім цього пенисилину. Посилка призначена для синагоги в Прилуках, на Україні. Головний рабін в Москві Соломон Шліфер, а в Києві Йосиф Шехтман, радо привитали такі дари наперед, як сказано в оповістці, виданій згаданою Жидською Радою.

ЛИСТИ УКРАЇНСЬКИХ СКИТАЛЬНИКІВ ДОПОМАГАЮТЬ П-НІ РУЗВЕЛТ ВИКАЗУВАТИ СОВЄТСЬКУ БРЕХНЮ.

Ню Йорк, 4. жовтня. — П-ні Елінор Рузвелт в синдикованій статті на тему советської „техніки брехні", покликується сьогодні на листи від українських скитальників, щоб виказати брехню советсько-українського представника в ООД. Дня 28. вересня советський представник Степан П. Демченко обвинувачував американців, що вони забирають „малолітних хлопців і дівчат з таборів втікачів на невольничі роботи до Америки". Пані Рузвелт дома-

(Докінчення на стор. 4-тій)

СТВОРЕНО НОВИЙ КОМУНІСТИЧНИЙ ІНТЕРНАЦІОНАЛ

Комуністи всіх країн єднаються до боротьби проти Америки.

Москва, 5 жовтня. — Сьогодні тут та по всіх інших країнах під комуністичним впливом проголошено маніфест про створення комуністичного Інтернаціоналу в новій формі, завданням якого є боротьба проти західних демократій з Америкою на чолі. Маніфест видано після таємного зібрання комуністичних провідників з 9 країн „десь в Польщі" й у ньому стверджується, що світ поділений на два табори та закликається Европу станути по боці Советського Союзу до боротьби проти імперіялізму та антидемократичних сил, головним завданням яких є встановлення американської геґемонії в цілому світі". Для поборювання Америки, зокрема американської допомоги для Европи згідно з Пляном Маршала, створено окреме „Інформаційне Бюро", яке й вважається створенням нового, зглядно відновленням старого комуністичного Інтернаціоналу для завоювання світу. На осідок цього Інтернаціоналу вибрано столицю комуністичної Югославії, Білгород, накладаючи на нього завдання „організацію виміни досвіду, а у випадку конечности координацію діяльности комуністичних партій на базі спільного договору". До маніфесту про створення цего Інтернаціолу додано довге обвинувачення проти західних демократій, головно Америки, закидуючи їй намагання заволодіти світом. Ґрстро осуджено „правих соціялістів", напятновуючи „зрадниками робітничої кляси" м. ін. британського премієра Атлі і міністра закордонних справ Бевина, французького премієра Рамадіє і Леона Блюма, провідника німецьких соціялістів Курта Шумахера та австрійських політиків Реннера і Шефера, як теж італійського соціялістичного провідника Сарагату. Конференція, що видала цей маніфест, відбулася під проводом найтісніших „соратників" Сталіна та членів його Політбюра, ген. А. А. Жданова й Г. М. Маленькова. З інших країн взяли участь: Едвард Кардель і Мілован Діляс з Югославії, Вулько Червенков і В. Поптомов з Болгарії, Анна Павлер і Г. Дей з Румунії, М. Фаркаш і Йосип Ревай з Мадярщини, В. Ґомулка і Г. Мінк з Польщі, Ж. Дукльос і Е. Фажон з Франції, Р. Слянський і С. Баштаванскі з Чехословаччини та Люїджі Льонґо і Е. Реалє з Італії. Подробиць з конференції не подано, зазначуючи тільки, що вона відбулася „десь в польщі", правдоподібно в одному з міст на Шлеську і в днях від 21 до 28 вересня. В склад створеного там „Інформаційного Бюра" входитимуть по двох представників з центрального комітету комуністичних партій з договірних 9 країн.

ФРАНЦІЯ ПОЧАЛА БОРОТЬБУ ПРОТИ КОМУНІЗМУ

Генерал де Ґоль веде.

Париж, 5 жовтня. — У звязку з недалекими виборами французький нарід почав нову визвольну боротьбу, цим разом проти комунізму. На чолі цеї боротьби став знову керівник визвольної боротьби французів проти націзму, ген. де Ґоль. Сьогодні в місті Вінсенсес він виголосив перед півмільйоновою публикою промову закликаючи французів до обєднання в боротьбі проти нової комуністичної загрози. Де Ґоль м. ін. заявив, що сьогодні „нема свободолюбної людини, яка не вважала б американської політики за спасенну". Він обстоював союз Франції з Америкою та Британією.

ПОРАЗКА КОМУНІСТІВ В ІТАЛІЇ.

Уряд премієра де Ґаспері дістав заяву довіря.

Рим, 5 жовтня. — Сьогодні рано італійський уряд премієра де Ґаспері в трьох голосуваннях в Конституційній Асамблеї дістав заяву довіря. Намагання комуністів та лівих соціялістів повалити уряд закінчилися повною поразкою. Праві соціялісти голосували за урядом і тепер їх пятнується „зрадниками робітничої справи".

САРЩИНА БАЖАЄ ЕКОНОМІЧНОЇ ЗЛУКИ З ФРАНЦІЄЮ.

Саарбрікен, Німеччина, 6 жовтня. — В багатій промисловій провінції Саарщині відбувся вчера плебісцит, який повністю одобрив проект нової Конституції, що передбачує економічну злуку цеї провінції з Францією. Комуністи належали до меншости, яка голосувала проти злуки.

ЗАГРОЗА КОМУНІСТИЧНОГО ПЕРЕВОРОТУ В АВСТРІЇ.

Відень, 5 жовтня. — Двох австрійських міністрів обвинувачували сьогодні місцевих комуністів, що вони при допомозі советської армії плянують в країні комуністичний переворот, як його вже переведено в Мадярщині та інших „визволених" Советами країнах. Міністри вважають, що советська армія не вступиться з Австрії, аж доки там не встановить комуністичної диктатури.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сити і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НЕ ДАЮТЬ ПОШИРЮВАТИСЬ НЕПРАВДІ

Хочемо звернути увагу на дискусію в справі „релігійної свободи в Югославії", бо вона є з різного боку повчаюча і для українців, зокрема для тих одиниць з духовного стану й православної віри, які радіють з територіяльної й релігійної „соборности" в Україні й намагаються на різні лади, словом та письмом, отверто або замасковано, вливати цю радість в серцях своїх вірних, ще не затроєних советською пропагандою.

Як відомо, на запрошення Тіта й югославського уряду виїхала з Америки до Югославії група протестантських проповідників, а вернувши проголосила в пресі, що в Югославії є повна свобода віри та респектування релігійних вірувань та інституцій, а хто каже інакше, той говорить неправду, той фальшує справжній стан у Югославії. На це відповів відомий та шанований в цілій Америці великий приятель православних, єпископ, Вилйем Т. Манінґ, дораджуючи зацікавленим цею справою перечитати книжки про справжню Югославію, між іншим книжку соціяліста Дейвида Мартина „Зраджений Союзник — Нецензуроване оповідання про Тіта та Міхайловича", а теж послухати, що розповідають про це відомі сербські патріоти та єпископи, Николай з Тіхи і Охріди, та Іреней з Дальматії, які тепер перебувають в Америці, а яких ждала б судьба Міхайловіча, коли б вернулися на рідну землю, хоч є любимцями сербського народу.

На це відповів учасник поїздки до Югославії, проповідник Вилйем Говард Меліш, на якого так часто покликуються комуністичні газети, повторивши твердження цеї групи передані до преси вже давніше та висказавши своє здивовання, що така особа як еп. Манінґ могла так гостро осудити „представників інших християнських деномінацій". Єп. Манінґ знову на це відповів в Ню Йорк Таймс і знову візвав усіх прочитати згадані ним книжки, щоб знати факти про тоталітарний режім Тіта, який, каже єпископ, вживає таких самих методів, яких вживали націсти. Єп. Манінґ каже, що є обидою для згаданих вище сербських єпископів і патріотів, коли Меліш взиває їх вертати до Югославії. „Югославія підТітом є накрізь поліційною державою, якою була націстська Німеччина й якою є Советська Росія", твердить еп. Манінґ. Він покликується на найновішу кореспонденцію про відносини в Югославії, поміщену в Ню Йорк Таймс, я якій кажеться, що школи в Югославії є цілковито під комуністичним впливом, та що в них учать вважати — „маршала Тіта богом". Єп. Манінґ кінчить тим, що він не може зрозуміти, як можуть проповідники своїм поступованням помагати Тітові, який є нині пробоєвиком у комуністичному намаганні опанувати цілим світом.

Такі самі думки можуть насуватись кожному з нас, коли натрапляємо на одиниці (кажемо виразно одиниці!) з православних духовників, які радіють „рідною" церквою в „соборній" Україні — під тоталітарною Москвою, Сталіном і московським патріярхом. Такі одиниці повинні б і в нас дістати публичну відповідь теж і з боку духовенства в такий спосіб, як це зробив еп. Манінґ у випадку з релігійною свободою у Югославії.

Скільки тих, що дбають про рідну пресу?

Як тільки зачати дискусію на тему, якою повинна бути українська газета в Америці, так зараз посипляться як з рукава різні пропозиції, проекти і заваги. Це вказувало б на велике зацікавлення рідним словом, на велику свідомість нашого загалу, на щире бажання не тільки вдержати це, що є, але ще й рідну пресу збільшити та поліпшити її зміст.

Але чи так є в дійсності? Чи ми дійсно дбаємо про рідну пресу? Чи ми водночас думаємо й про те,, щоби забезпечити рідну пресу теж і матеріяльно?

Немає сумніву, що навіть в найдавніших часах української іміграції в Америці, коли таки не було більшого числа людей, що вміли б по українськи читати, були одиниці, які розуміли вагу рідної преси. Тільки духовим трудам і грошевим жертвам тих одиниць завдячує „Свобода" свій початок, а в дальшу чергу теж й існування впродовж багатьох літ. Згодом обставини дещо поліпшились, зокрема тоді, як „Свобода" стала не тільки офіціяльним органом Українського Народного Союзу, але й його власністю, а його члени її передплатниками.

Та навіть тоді передплатники ніколи не платили стільки, щоб можна було за ці гроші видавати часопис навіть у такому скромному виді, в якому він виходив. Бодай третину суми, потрібної на видавання „Свободи", треба було дістати з платних оголошень. Як знаємо, справа з оголошеннями у газетах різних етнічних груп в Америці тепер дуже підупала. Це є явище загальне і відноситься до усіх газет, які видаються не-англійською мовою. Американські фірми виходять з такого заложення, що тепер в Америці вже всі розуміють англійську мову і по англійськи читають і тому не дбають, як це бувало давніше, щоб оголошуватись в не-англійських газетах, особливо в таких, які не є льокальними газетами, як це є зі „Свободою".

До цього додаймо ще й ту обставину, що останніми роками українській газеті в Америці читачів не прибувало. Навпаки, їх ставало що раз менше, бо є що раз менше старої іміграції, яка зменшається з кожним роком у дуже скорому темпі. Щойно тепер є надія на якусь зміну, коли прибуде більше число українців з нової еміграції в Европі. „Свобода" бодай може „похвалитись" тим, що число її передплатників і за останні роки не зменщилось, не зважаючи на вимирання старої генерації та ці звільнення щодо передплат, які поробили конвенції У. Н. Союзу. Та ні збільшення числа передплатників, ні навіть платних оголошень, не дадуть змоги видавати газету за ту ціну, яку тепер платять її передплатники. Таке стало неможливим навіть в американських газетах, які мають річно величезні мільйони з оголошень і тому всі вони попідносили ціни. Що ж тоді думати про українську газету? Яким чудом має вона вдержатись, як не піднесеться передплати?

Ці речі повинні би бути усім добре відомими. Про це писали ми багато разів минулого року, як вели першу пресову кампанію. Проте велика частина читачів „Свободи" не взяла собі минулого року цього ні до серця, ні до голови. Тільки **четвертина** читачів відповіла на наш поклик і доплатила частину цього, що повинна би заплатити, коли б належитість за передплату була такою, якою повинна бути. Тільки **мала частина** поспішила з жертвами і тим допомогла покрити це, що повинні були зложити усі передплатники. Так „Свобода" дістала біля $10,000 на покриття коштів додаткового числа.

Нам дуже важко писати про ці справи, але мусимо це робити, щоб вратувати дальше існування „Свободи". Тим, як ми помагаємо „Свободі" вдержатись як одинокому українському щоденникові на американських континентах, виявляємо якнайвиразніше нашу національну свідомість, наш поступ, нашу справжню любов до рідного слова, до рідного часопису. Нема між нами, на жаль, багато таких, щоб цю справу розуміли і відчували в повній глибині й ширині, але ці, що є, певно і цим разом допоможуть нам перевести нашу пресову кампанію з успіхом. Знов успіх наповнить радістю нас усіх, а „Свободі" дасть змогу далі появлятись бодай в такому обемі, як тепер.

Микола Чубатий.

„Памятайте про Ялту..."

Такими словами відізвався до зібраних представників Обєднаних Держав в Асамблеї цеї міжнародної організації її генеральний секретар Триґве Лі після зудару поміж представниками Америки секретарем стейту Маршалом та советським представником, заступником комісаря закордонних справ советської Росії Вишинським. Представник Америки представляв цьому світовому збранню облудні стежки, якими Совєти стараються насадити тоталітарний порядок злочину та насилля над Грецією, Кореєю, Німеччиною, Австрією та всюди, де сягає окупація большевицьких полчищ. Большевицький представник, відомий п о г р о м н и к старих большевиків 1937 року, прийняв звичку злодія, що попався в матню поліцаїв і кричить на ввесь рот: „Ловіть злодія". Моральна основа політики Америки та Кремля хіба ясна як на долоні. Тому Асамблея Обєднаних Держав відразу поділилася на два табори, яких генеральний секретар тої організації з титулу свого уряду старався звести до згоди нещасливими словами: „Памятайте на Ялту".

Що хотів тими словами сказати генеральний секретар О. Д. годі докладно збагнути. Мабуть хотів вказати на колишню солідарність трьох великих держав в часі конференції в Ялті на початку 1945 року. Відомо, що вже нині історики та журналісти називають Ялту другим Мюнхеном. Там у Ялті на Кримі західні Аліянти остаточно віддали большевикам теж і Західну Україну не питаючись про волю західних українців. Там у Ялті віддали вони теж на поталу большевизації Польщу, Румунію, Болгарію та посередно Угорщину. Тому на що тут памятати? Генеральний секретар радить великодержавам памятати на той Мюнхен, в якім Аліянти віддали на поталу Кремля поважну частину Европи так само, як колись в Мюнхені західно-европейські держави віддали на поталу Гітлера держави пограничні з Німеччиною.

Та майже такий самий клич як Триґве Лі на засіданню Асамблеї Обєднаних Держав: „Памятайте на Ялту"... кинув також основний та рідкий серед американців знавець Советської Росії, відомий журналіст Вилйем Г. Чемберлин у своїй новій книжці: „Европейське Побоєвище". Автор остерігає західні демократичні держави перед дальшими уступствами Советській Росії та вважає найнещасливішим політичним актом західних держав уступства вчинені Советам у Ялті, яку він порівнує до Мюнхену з 1938 та теж кидає той самий клич як осторогу: „Памятайте за Ялту..."

Двох будь-що-будь відповідальних політичних діячів кидає цей самий клич, одначе розуміють його у двох якраз противних поглядах. Триґве Лі, бувший норвезький соціяліст та міністер, бажав би Ялту сконсервувати і ставить її як взір до наслідування теперішним розсвареним світовим потугам. В. Г. Чемберлин, вказуючи на Ялту, радить її оминати на майбутнє та коли ще є змоги розвязатися з Ялтою та звільнитися від тих зобовязань, що приносять тільки упокорення та встид її творцям за це, що потуряючи Сталінови на ділі зрадили в Ялті Атлантійський Чартер, зрадили проголошені цілому світові чотири свободи людини на світі та зрадили на ділі ідеали правдивої демократії.

Умова Рузвелта, Чорчила та Сталіна в Ялті стала початком величезного поширення впливів Совєтів в середущій Европі та на балканськім півострові. Тільки Ялтська Умова зробила це, що нині червоні росіяни з Берліна та з Відня виконують натиск на цілу західну Европу. Ялта дала росіянам змогу стати сильною ногою на Балканах, знов повернути до Варшави та диктувати Празі.

Правда, в Ялті пактуючі сторони говорили про встановлення демократичних урядів в дрібних державах середущої Европи, звільнених від панування націстів. Одначе надія, що в тих державах можуть бути справді демократичні уряди, коли в них є стаціоновані советські війська, виходила відразу на діточу наївність.

Кожен хто трохи знав большевиків, хто памятав про поневолення України червоними росіянами, той ні на хвилину не сумнівався, що це, що сталося нині, себто повне скомунізування тих держав, це статися мусить та що це тільки справа кількох чи кільканадцяти місяців.

Якось так дивно збіглися події, що саме тоді, коли генеральний секретар Обєднаних Держав закликав Америку та Британію памятати про Ялту, одна із жертв ялтських пертрактацій, Болгарія, переживала найбільше потрясаючу подію своєї історії. Червоні болгари під владою міжнародного ватажка комуністів Димітрова посилали на смерть найкращого болгарського патріота Миколу Петкова, селянського лідера, дійсного батька нації. Микола Петков тримався твердо та характерно проти болгарського уряду прихильного Гітлерови. Він станув потім як один із перших у проводі тих, що дбали про очищення болгарського народу з намулу пронацізму. Він правдивий приятель мас та правдивий демократ поніс кару смерти з волі комуністичної кліки, незначної меншини болгарського народу, що при помочі червоної армії вдерлася на крісла уряду Болгарії. Ялта їм помогла це зробити.

Болгарська трагедія це немов символ тої загальної трагедії, яка зависла над державами середущої Европи, над сателітами Сталіна та над Україною. Це в Ялті Аліянти додали кремлінським ватажкам ще й Західну Україну на національні та релігійні експерименти большевизму. Замордування болгарського патріота Миколи Петкова це тільки додаток до тої іронії, що Триґве Лі каже Обєднаним Державам памятати ту Ялту та не допустити до її завалення. Він хотів би сконсервування того нещастя, яке зависло над середущою Европою та погрожує західній Европі.

Вже сама трагедія болгарського народу є живим та переконливим доказом, що не Триґве Лі, але В. Г. Чемберлин має слушність, коли представляючи дійсне обличчя Ялти, він немов підлає раду зліквідувати Ялту та дати волю народам. Ялта в розумінню Чемберлина це осоружний пакт, який не треба консервувати штучними способами, але його якнайскорше завалити. Станеться це скорше, так людство позбудеться одної із нинішних змор та заживе спокійнішим життям. В. Г. Чемберлин, клеймуючи Ялту тим, чим вона на ділі була, теж кидає клич: „Памятайте на Ялту", але як на місце сорому наших часів, від якого треба якнайскорше врізати полу та втікати.

Проте це, прямо противне, оцінювання ялтських договорів двома людьми д о в о л і зближеними до соціялізму, є тільки доказом того духового замішання, яке охоплює навіть людей ідейних та правдивих прихильників демократії. Позбутися того духового хаосу, це теж одна із найважніших потреб наших часів.

„Фальшиві ноти"

(Під таким заголовком київська „Радянська Україна" надрукувала довгу статтю, в якій розправляється з „фалшивими нотами" в українському мистецтві. Стаття говорить сама за себе й тому перекруковуемо її кілька розділів і без коментарів. В статті пишетьсяі):

„В редакції газети „Радянське мистецтво" не люблять радянського мистецтва. Х о л о д н а байдужність до животрепетних проблем мистецтва чи не найбільше виявляється в ставленні газети до найважливіших питань розвитку української радянської музики, до роботи її творів, до ї основи основ — ідейної спрямованості.

Безідейність і аполітичність властиві більшості вміщених у газеті статей, п р и с в я ч е них творчості українських радянських композиторів.

В ч. 3. „Радянського мистецтва" надрукована стаття „Визначний концерт" про перше виконання „Гуцульської симфонії" Р. Сімовича та „Пісні юнаків" С. Людкевича в симфонічному концерті Львівської філармонії. Подія в мистецькому житті молодого радянського міста, справді, визначна і заслуговує на серйозну увагу.

Про що ж говорить авторам нових творів, читачам газети виступ „Радянського мистецтва"?

Автор статті композитор В. Барвінський про „Ґуцульську симфонію" повідомляє, що вона складається з 4-х частин, переказує їх зміст.

„Вступ до першої **частини**, найменш гуцульський **своїм колоритом, за змістом є музичним відбуттям тих вражень** (Всі підкреслення „**Радянської України**"), які **викликали у** композитора під час **його першого** перебування **в Києві в** 1941 р. **вигляд могутнього Дніпра та задріпрянських просторів**. Хоч музична **мова цього** вступу виявляє **ще сильний** вплив музичної **індивідуальності В. Новака (відомий чеський композитор), а в тому і** своєрідне забарвлення **імпресіоністичними** стильовими ознаками, але поруч **того вже** відчувається і **вплив М. Лисенка**".

Автор далі сумлінно **перелічує** фольклорні **матеріяли, використані** в різних **частинах** симфонії. Тут і **гуцульська** щедрівка, і обрядові **весільні** пісні, зокрема, старовинна пісня „Закувала зозуленька". **Тут** і старовинна гуцульська пісня „У неділю рано то не сине море грало, то сонце сі купало". Ще пісня: „Ой, під гаєм зелененьким ходить Довбуш моло-

(Докінчення на 3 стор.).

СТЕПАН ЛЮБОМИРСЬКИЙ

ПРОГРАНА ЛЮДИНА

(1)

Дві верховинні сосонки і невеличкий, сніговий горбок давали дуже скупу заслону перед плоским дахом ворожого вогню. Під серіями стрілен аж білий пух курився на горбку останніми брудними клаптиками, підкошеними мохом та сухими травами.

Сильвестер набивав поволі свого автомата, докладно просовуючи набої у магазин і разом з ним у замок. Пальцем видобував залишки галузок, зачеплені до зброї підчас стрімголовного зїзду гострим узбіччям Діявола.

Спровола поглядав часом на двоє людей, що внизу грілись при собі, на білому сніговому коврі. Він шептав їй щось, що дзвеніло можливо трівогою актуальної хвилини, а може палким зітханням молодої душі, а вона відгортала рукою волосся з його чола і старалась розхмарити його суворе чоло. Солодке, тихе сотворіння. В цій хвилині бодай, бо Сильвестер тямив, як вона спокійно годину тому набивала зброю, подаючи її борцям.

В очах Сильвестра зродилась коротка мить задуми, з якої вирвав його новий свист над головою. Нова серія промчала у морозних просторах, співаючи тонко небезпечну пісню смерті. Ворог стріляв весь час, незорієнтований певно у силі оборони. Двогодинна погоня не дала йому змоги розпізнати правдивих сил противника. Гори скривали заздро свої тайни.

Поволі підпо̀вз Сильвестер вгору. Його рух звернув увагу тих двоє, внизу. Спершу мовчки, потім живіше слідкували вони за' ним.

— Сильвестер!... не показуй голови — озвався нагло він, Лев.

Вона обнімала Льва, коли Сильвестер на них поглянув. Сухий сміх зродився у нього.

— За мене не бійсь... Я гори знаю.

І поліз дальше вгору.

— Сильвестер, вас убють — залунало тоді з уст, що поблідли нагло злегка під рожевими щоками дівчини.

Проте він ліз дальше, не звертаючи уваги на останній голос. В наступній секунді прилип до снігу, втуливши розпалену голову в його холодне ядро. Низько над ним, нерівно, прошуміла довга скорострільна серія. З нещасних, самітних сосонок посипались решти марненьких голок. Обсипались на голову, на карк, на плечі, міцні і широкі. Безпосередньо після цього голова піднялась, виглянула понад край...

— Боже! — скрикнула дівчина, випускаючи коханого з обіймів.

Лев здрігнувся. Довга серія заридала так низько, що повідскакували куски задрасненої, замерзлої землі. Ворог бив цільно, вперто...

Сильвестер лежав на боці, дещо нижче вершка. Заговорив спокійно, як передтим, без пристрасті у голосі і в поведінці.

— Вони нас заходять боком, зліва. Якщо втратимо ще пять хвилин, відітнуть нам дорогу. Скосять нас на вільному просторі полонини...

Лев зірвався тепер на рівні ноги.

Очі дівчини пошукали рішення на обличчі коханого. Та це обличчя було бліде і мертве. І оминало її поглядів.

— Левку... мій.

— Мусимо сейчас дальше... — озвався її Лев. — Мусимо сейчас рушати. Я маю важні папері при собі. Вони мусять бути доставлені...

Сильвестер сховзнувся нижче. Піднявся, випрямився на весь ріст і автомата перекинув з лівої руки до правої.

— Лев... ти їдь. Я остану тут. Маю муніцію. Не пропущу їх так легко. Задержу.

Говорив це спокійно, навіть переконливо і поволі спрямував очі на товариша, що віз важні документи. Закордон.

— А ти як?... Останеш? — жахнувся Лев. Спокій Сильвестра поглиблював тільки грозу положення.

— Ми вас не залишимо — вирвалось нагло дівчині і на неї глянув хвилину потім Сильвестер. Глянув поволі і уважно, але ніяка риска не дрогнула у нього.

— Ви не будете мені диктувати, що і як робити. Час наглить. Лев мусить їхати. А я не мушу. А ви... з Львом.

Хотів ще щось сказати та свист куль перебив йому. А потім вже не сказав нічого. Глянув ще тільки на Льва і кивнувши йому головою в напрямі широкої долини, завернув назад під верх, щоб залягти в снігу та боронити ворогові доступу, доки звязковий не буде безпечний. Свої дошки залишив на боці, непотрібні йому. Старався зате виглянути знов через верх, щоб добачити порушення ворога. Чув тільки, як позаду нього зашумів сніг під дошками і як погнався товариш в дорогу. Не сам...

(Далі буде).

Про жертвенність і „жертвенність"

В американській та канадійській польській пресі читаємо від часу до часу звідомлення, як наприклад: „В останніх днях зо складу Ради Польонії Американської в Шикаго вислано до Ню Йорку 656 величезних скринь дарів для бідного населення в Польщі..." Або: „Шикагський аптикар Владислав Вечорек жертвував 67 величезних скринь першорядних і конечних ліків для лічниць і клінік у Польщі, вартості біля 45,000 долярів..." Або: „11. листопада Злучений Польський Комітет Рятунковий у Канаді починає збіркову кампанію, що має принести півтора мільйону долярів на допомогу жертвам війни й голоду в Польщі..." і т. ін.

Це коротки, але багатомовні звідомлення. Звичайно такі ж короткі заклики в справі збіркових кампаній, чи інструкції в справі допомоги.

Українці на американському континенті також мають свої комітети допомоги українцям, що викинені війною та совєтським терором на чужину. Українська преса на цьому континенті заповнена довжезними закликами тих комітетів та поодиноких організацій, чи й осіб. Сторінки часописів задруковуються списками жертводавців та довгими описами підприємств, як віч, хрестин, весіль, імянин, різних ювилеїв, на яких зібрано датки на фонд допомоги скитальцям. Одначе, кожний, що пильно читає ті звідомлення в справі допомогової акції, завважить, що з нею часто так мається, як із яловою корвою — більше рику, як молока. Більше закликів до жертвенности й чванливості жертвенністю, як самої жертвенності... Часом це нагадує біблійну притчу про фарисея в божниці.

Нема правди діти, що серед українського суспільства на цьому континенті небагато людей-жертводавців руководиться засадою „що правиця дає, того лівиця не знає". Одначе це ще не є надто велике лихо. Найбільш відемним явищем є дуже слаба жертвенність і вимагання широкого розголосу навіть за дрібний даток. Бо це показує нещирість жертвування, чого результатом є власне ті часті мізерні висліди наших широко-закроєних збіркових кампаній. Часто починаємо волом, а кінчимо мухою — зачасто кампанії „сходять на шило"; мовляв, застогнала гора і вродила миш.

Немає в нас великих і щедрих жертводавців такого покрою, як згаданий поляк Вечорек, бо немає серед нашого суспільства таких людей, що при своїй великій заможності були б також великими добродіями та патріотами. Завважуємо прикре явище, що українець, доробившись більшого майна, сторонить від українського середовища, яке намагається виконувати гуманітарну, чи іншу добру громадську справу, якої переводження вимагає фінансів, пожертв. Відступає так, як колись, у важких часах для українського народу відступало від нього до москалів або поляків українське боярство.

Цієї дезерції наших заможників не можемо припинити, доки маса нашого суспільства не буде належно здорова під оглядом жертвенности. Якби загал суспільства став дійсно й щиро жертвенним на добрі цілі, а не ганявся за пустим розголосом, то ця його моральна сила можливо мала б благородний вплив на кожного нашого заможника, в якого ще не згинуло українське серце й душа та сумління. Вдовині лепти бідних викликали б великі жертви багатих. Щирість, посвята й жертвенність завжди мають величезний ушляхотнюючий вплив на всяке окруження.

Часто чуємо нарікання, що дана збіркова акція не вдалась, бо не була належно підготована, чи вияснена. Часом це правда. Одначе в більшості випадків такі нарікання неоправдані. Наприклад, читаємо в газеті допис про українське весілля. Широко розписується дописувач, якто гості смачно й багато їли, пили та веселились. Але потім виступив зо словом один із них розказав про страшну долю народу й про гірке положення українців - скитальців. Говорив так, що багато гостей плакало. Вкінці закликав зложити датки на допомогу скитальців. І десятки гостей зложили щирі датки... 7 долярів... Хто тут винен за такий мізерний вислід збірки? Таксамо і дуже часто мається справа також із нашими широко-закроєними, всекрайовими кампаніями нашого Фонду Допомоги, Українського Золотого Хреста та інших гуманітарних чи загально-громадських установ.

Як хочемо справді виконати ті пекучі завдання, які впали на нас внаслідок трагічної долі українського народу та його дітей на скитанні, будьмо щирішими до тих завдань. Тоді будемо жертвеннішими, а тимсамим і успішнішими в наших збіркових кампаніях та інших підприняттях. Менше чванливості жертвенністю, а більше жертвенности! Менше крику, а більше відданої праці!

(„Новий Шлях").

З українського життя у Франції

Ле Крезо (Сон і Люар).

Дня 27. 7. ц. р. в Ле Крезо було відправлено Службу Божу та панахиду за душі Героїв, що полягли за волю України. В часі Богослуження гарно співав хор під управою п. Озембовського.

Сама Служба Божа багатьом-багатьом українцям, що вперше по довгих літах були на рідній Службі Божій, пригадала рідне село, родину, рідну церкву.

Сошо (Ду).

Українська колонія в „куті" Франції в Сошо й околиці не заснула, а живе повним життям, як в громадській ділянці, так і церковній.

Дня 10 серпня була відправлена тут Служба Божа. Багато зібрала вона українців-вірних. Гарно співав хор під управою сотн. Негребецького.

Пополудні цього ж дня, на сходинах місцевої Філії ОУРФ, було ухвалено вшанувати память полеглих українців у французькому резистансі. Для цього вибрано окремий комітет, в складі: п.п. сотн. Негребецький (голова), Щербань, Геник Ст., Дмитренко, Нижанківський, Дорош, Глушань, Плютос, Каленчук Ф., Капківа і Копилівна.

Це свято, що стане великою маніфестацією, відбудеться дня 14 вересня, на могилах полеглих героїв, в Дамблінї (Ду), при співучасти французів.

Штафенфельд (От-Рен).

Дня 10 серпня ц. р. були скликані тут, другі з черги, збори, на які зявилося 12 осіб, а також представник СФТС з Мільгавзу та редактор „Рен Франсе" з Габвілєра.

Сталий осідок нашої Філії знаходиться в Штафенфельді, на місці бувшої „Просвіти".

В склад місцевої управи увійшли: голова — Качмарик В., заступник — Ленчишин М., секретар — Нарожняк Т., скарбник — Кравець С. До контрольної комісії: Зазуля А. і Кіселик Т.

Брей сюр Сен.

Дня 10 серпня ц. р. в Брей сюр Сен засновано гурток ОУРФ. До проводу увійшли: голова — Золочівський М., заступник — Тарнавський М., секретар — Гайдар М.; контрольна комісія: Бачинський О. і Дубик Г.

На цьому ж засіданні провід гуртка постановив улаштувати дня 14 вересня ц. р. Святочну Академію з нагоди 28-ої річниці походу на Київ. — (У. Ф.)

УКРАЇНСЬКО - ПОРТУГАЛЬСЬКИЙ СЛОВНИЧОК.

Бразилійська „Праця" повідомляє, що вже вийшли у Сан Павло (Бразилія) „Практичні вправи в португальській мові для українців". Автором їх п. Смола (Куць), відомий український діяч, а видавцем Йосип Остренський, колишній власник друкарні в Києві. В згадці про появу цеї першої того роду книжечки, на яку ждали старі емігранти 50 років, кажеться, що видавець запросив до співпраці „найкращого споміж нас знавця обох мов, старого учителя наших шкіл". Видано це теж і тому, що ця книжечка являється необхідною для нових емігрантів, що прибувають тепер зі скитальщини. Водночас приступлено до друку „Португальсько-української граматики".

АМЕРИКАНСЬКІ СЕРБИ В ОБОРОНІ АНТИ-ТІТОВИХ СЕРБІВ.

В суботу 13 вересня покінчилася чотириденна конвенція Сербської Народної Федерації, яка відбулася в Питсбургу, Пенсилвенія. Сербська Н. Федерація обіймає 25,000 громадян сербського походження і має $3,000,000 маєтку. Вона перевела при кінці конвенції резолюцію, яка звучить: „Федерація є замкнено для всіх членів або симпатиків Комуністичної Партії". З інших резолюцій замітні такі: Американські серби вповні підтримують протикомуністичну політику президента Трумана; а американські серби вважають комунізм за найбільшу язву сучасного світу і тому внесли прохання до конгресової комісії Неамериканських Діянь, щоб вона постаралася за закон, на підставі якого можна б було депортувати всіх чужинців, що розвивають протидемократичну діяльність; Обєднані Держави повинні установити міжнародну комісію для провірки в якім стані находяться концентраційні табори в Югославії під режимом маршала Тіта; департамент стейту Злучених Держав повинен створити американсько - британську (радше ніж англо-югославську) комісію, яка мала б за завдання провірити всіх проти-Тітових скитальників, які находяться тепер в таборах в Австрії й Німеччині.

Приготовання до „Тег-Дей"-ю у Филаделфії

НА ДЕНЬ 1-го ЛИСТОПАДУ Ц. Р.

Як звісно майор міста Филаделфії, п. Самюел згодився щоб **суботу, 1-го листопада ц. р., проголосити як „ТЕГ-ДЕЙ"** для загальної збірки на вулицях міста Филаделфії на річ Злученого Українського Американського Допомогового Комітету а в допомогу українським скитальцям.

Щоб якслід використати цю нагоду, Укр. Допом. Комітет міста Филаделфії під проводом п-ні Олени Штогринової, Еміля Кульчицького і п-ні Гороховської взявся до **зорганізовання цеї збірки.** В цій цілі на день 26-го вересня ц. р. (субота) скликано в льокали Т-ва Укр. Амер. Горожан при Френклин вулиці представників всіх українських організацій і громад м. Филаделфії та визначних громадян, яких зібралась близько сотка. Там вирішено:

1) доручається представникам з поодиноких частин міста скликати негайно наради громадян у своїх дільницях, щоб **їх — особливо молодь — змобілізувати як колекторів на „Тег-Дей"** (Числиться, що таких збирачів (ок) і їх „ескортів" треба буде до 2,000);

2) вибирається **комісію пропаганди** (п-ні Лотоцька, п-на Геррис, д-р Дубас, секр. Рогач, д-р Гарасим, адв. Дудун, п. Елько, ред. Катамай) під проводом ред. Катамая.

Одні і другі негайно взялися до праці. В пятницю, 3-го ц. м. скликано знов повний комітет, на котрім здано звіт з того, що зроблено.

Отже ред. Катамай від пресової комісії звітував, що 1) **всі филаделфійські радіовисильні обіцяли** оголошувати даром цей „Тег-Дей" через тиждень від дня офіційної проклямації мейора міста (24 — 31 ц.м. — і 2) **всі филаделфійські дневники будуть** в цім тижні містити прихильні замітки про цей „Тег-Дей".

Д-р В. Галан звітував, що віднісся до околичних оо. парохів з проханням **прислати якнайбільше молоді до помочі в переводженню збірки** на вулицях, що вони радо обіцяли. В той спосіб запрошено: Кемден, Честер, Вилмингтон, Норриставн, Бриджпорт, Бристол, Милвил, Трентон.

Представники дільниць міста донесли, що **скликано наради по дільницях,** а саме:

Френкфорд відбув вже таку нараду в понеділок 29. вересня ц. р. і там мобілізація йде повним ходом;

Савт-Филаделфія має нараду в неділю, 5-го ц. м., в годині 4. пополудні, в тамошнім Клюбі Горожан;

Прогресивний Клюб на Джермантавні збирається в середу, 8-го ц.м. у своїм Домі;

На Найставні нарада буде в неділю, 12-го ц.м., в годині 2. пополудні в їх Горожанськім Клюбі при Ровен стріт;

Громада на 23-ій і Бравн стріт збирається також 12-го ц.м. (неділя) в год. 2. пополудні всвоїм Домі;

Норт Филаделфія має нараду в своїм Горожанськім Клюбі при Лоренс стріт, в неділю, 12-го ц.м., в год. 2. пополудні.

Доручено дальше пп. Мих. Дубасови і Карбівникови зорганізувати **збірку серед бизнесменів.**

Вкінці нові повні збори всіх організаторів збірки назначено на **пятницю, 10-го ц.м.,** в год. 8. вечером в Горож. Клюбі, 847 Норт Френклин стріт. Там остаточно призначиться кожному (ій) їх роботу, час і місце.

ПОСОЛ ЛАТВІЇ ДАЛЬШЕ ПРИЗНАНИЙ АМЕРИКОЮ.

Нюйорське „Новое Русское Слово" з 2 жовтня містить листа Альфреда Білманіса, в якому читаємо: „У недільнім числі, Н. Р. С., якийсь П. А. називає мене „бувшим латвийським послом". Із залученого удостовіреного відпису грамоти ч. 5232 американського секретаря стейту Г. К. Маршала з 28 травня б. р. видно, що я зовсім не „бувший", а дійсний латвійський посол, признаний американською державною владою й тому я маю право складати заяви відносно Латвії тим більше, що у Злучених Державах, як це показується з удостовірених копій документів ч. 5322, 5232 і 5235 — всі за підписом секретаря Маршала — не признає анексії Латвії, переведеної большевиками, отже й не признає і ніяких законів, декретів і т. д., виданих большевиками в Латвії. — Альфред Білманіс, латвійський посол в Злучених Державах Північної Америки".

До цього листу нема потреби долавати якихнебудь коментарів.

В ПІДЗЕМЕЛЛЯ! — Нема досить складів на амуніцію, яку виробляємо і тому, як бачимо на картині, складаємо її в підземеллях. Це, як кажуть, „замуровують живі бомби".

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

У справі Союзової Кампанії.

Дня 28 вересня відбулися у нас збори в справі організування нових членів до нашого У. Н. Союзу. На збори, скликані заходом Відділів У. Н. Союзу Филаделфії, прибули майже всі відділові урядники, як теж два головні урядники Союзу.

Над цею справою розвелась широка дискусія, яка мала добрий наслідок, бо всі відділові секретарі погодились спільно працювати і одні одним помагати. Злохотив до цього ще й п. Курко, що заявив, що поїде з ними своєю машиною, щоб таки доконче добути тих 300 нових членів, які признанчено Филаделфії.

Новозорганізованому 189 відділові призначено з окружної каси $10 та рішено помогти йому дістати якнайбільше молоді.

Окрему дискусію поведено над справою Українського Дня (Тег Дей), який відбудеться в Филаделфії в дні 1 листопада б. р., та який мусить випасти якнайкраще.

Ухвалено з каси $25 на Зл. У. А. Д. Комітету і $15 на Український Конгресовий Комітет. Ухвалено, що наступні збори має скликати уряд за 6 тижнів, а як урядники не викажуть доброї праці, то запросити на це засідання ще окружного організатора.

Степан Слободян, секр.

Фальшиві ноти

(Докінчення зі стор. 2-гої)

денький". Тут і мотиви трембіт „про опришків", матеріял танкових мелодій „коломийки" та „гуцулки" і т. д.

Яка ж загальна оцінка симфонії?

„Відомо, — пише В. Барвінський, — що перші симфонії видатних навіть симфоністів світового масштабу не всі були наскрізь вдалими і втрималися на поверхні музичного життя. А симфонії Р. Сімовича не можна відмовити в наявності загалом правильного почуття і їх змісту для так званого симфонізму і звязаного з тим почуття правильної перспективи у накресленню широких музичних полотен і широкого дихання (симфонія триває 50 хвилин!)".

І далі: „Позитивною і дуже цінною прикметою цієї першої в західних областях симфонії є безперечний український характер її музичної мови, притому саме специфічний для них гуцульський колорит і вираз".

Що, крім шкоди авторові симфонії та іншим композиторам, особливо тим, які працюють у західних областях, може дати така „оцінка" нового музичного твору? Газета не знайшла слів, щоб сказати про своє ставлення до імпресіонізму, який відчувається в творах багатьох львівських композиторів, зокрема того ж таки Р. Сімовича. Тимчасом, як відомо, імпресіонізм є саме тим напрямом, який заперечує будь-яку соціяльну тематику в музиці, який є відходом від реалізму, бо композитор-імпресіоніст прагне відбити в своєму творі не справжнє життя, не зміст його різноманітних явищ, а субєктивне, особисте, випадкове враження.

Газета беззастережно схвалює, як позитивне і дуже цінне, те що в симфонії, її „безперечний український характер", відриваючи форму від змісту. Звичайно, українська радянська музика має відбивати національний характер, але чи значить це, що вона має звертатись тільки до старовинного фольклору. Увести діячів мистецтва у далеке минуле, ідеалізувати це минуле, як відомо, прагне буржуазний націоналізм. Переживки буржуазного націоналізму є найбільшим ворогом радянського патріотизму. Та працівники „Радянського мистецтва" не хочуть або неможуть збагнути цього.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

СКИТАЛЬЦІ.

Ми таки добре стужились за людьми, що недавно були на рідній землі, що жили з тих селах і місточках, звідки ми самі походимо. Тому, коли мені тільки можливо вирватись від роботи, а довідаюсь, що має прибути до нюйорської пристані корабель зі скитальцями, спішу, щоб поглянути на них і привітати.

Бачу старців, людей в середньому віці, молодих і дітей, що ще при грудях матері. Майже усі вихудлі, так, що пізнати відразу, що жили в злиднях, у матеріяльній нужді, поминаючи це, що їм приходилось витерпіти від окупантів-дикунів.

Та найцікавіше для мене обсервувати, яке величезне робить на них враження, головно на дітей, коли заговорити до них українською мовою, як вони вступають на американську землю. Це щось для них таке, що прямо описати годі.

Наші дві чи три жінки, що займаються опікою над тими, які висідають з кораблів, не можуть собі дати ради. Є їх замало, щоб усіх обслужити, коли прибуває більше число скитальців. Ці з нас, що навіть прибудуть до пристані, а не мають дозволу, не багато можуть зробити. Наші молоді хлопці попадають не раз до різних інших комітетів, які відсилають їх потім на працю, яка не дає їм більше цього, щоб мати дах над головою та наїстись. Про інші недомагання вже й не згадую.

З цього, що я знаю, можу сказати, що це чорна брехня, коли поширюється вісті, що скитальці „дармоїди", які „не хочуть робити". Московські ступайки постійно таке пишуть і розголошують на всі лади, щоб підкопати довіря до тих нещасних жертв гітлерівсько-комуністичної спілки. Скитальці, як ми всі бачимо, це свідомі, українці, гарні й культурні люди, які володіють різними мовами, а багато з них розмовляє і по англійськи. Це нова сила, яка дуже нам придасться, бо скріпить українське життя в Америці. Праці ніякої не встидаються і беруть найчорнійшу та найгіршу, коли другої не находять. Я певен, що усіх їх побачимо скоро всюди і при народній роботі, як теж і при кожній жертві, яку складаємо на добрі цілі. Тільки і нам самим треба по громадах більше ними цікавитись і уможливити їм вживати їхніх талантів для добра загалу, для української справи, для піднесення нашого громадського і культурного життя.

Павло Ленчук,
Соні Сайд, Л. Ай., Н. Й.

МІСІЯ МОСКОВСЬКОГО ЦЕРКОВНОГО ВИСЛАННИКА В АМЕРИКУ ПОКІНЧИЛАСЯ НЕВДАЧЕЮ.

Нюйорське „Новоє Рус. Слово" містить з датою 21. вересня письмо православного митрополита ленінградського Григорія, як спеціяльного висланника московського патріярха Алексея для переведення злуки американської Російської Православної Церкви з московським патріярхом. У ньому митр. Григорій повідомляє, що його місія покінчена і переповідає подрібно свої спроби навязати зносини з американським православним мотрополитом Теофилем з Сан Франсиска, щоб довести до переговорів для виконання постанов собору цеї церкви, що відбувся в Клівленді в днях 26-29 листопаду 1946 р. і видав рішення, щоб остатися автономною церквою, а лише втримувати молитвенний звязок з „матірною все-російською церквою", як це переповідає митр. Григорій.

Після кількох невдачних спроб зійтися з митр. Теофилем, прийшло до стрічі 8-го серпня і тоді митр. Теофил і інші єпископи вручили митр. Григорієві „Резолюції Собора з залученням Коментаря". Митр. Григорій переглянув це письмо, прийняв резолюції, а не прийняв Коментаря, як каже і про це повідомив митр. Теофиля. На це не дістав він ніякої відповіди, тому вважає свою місію за скінчену і виїздить в Москву. На своє місце лишає нюйорського архиєпископа Макарія представником московського патріярха Алексея і взиває російське православне духовенство Америки звертатися до нього, як до екзарха, в усіх церковно-релігійних справах.

Заки появилося в друку письмо митр. Григорія, помістило „Н. Р. С." звідомлення про „бесіду" бруклинського єпископа Івана Шаховського в соборі в Сан Франсиско, в якій цей єпископ подав до відома таке:

„Ми (єпископи) рішили перевести волю Клівлендського Собору. Крім молитвенної спільности з московським патріярхом ми не приймаємо ніяких розпорядків, наказів, ані суду, взагалі нічого! Нам повинна бути залишена повна автономія".

З усього виходить ясно, що митрополит Григорій програв справу і Російська Православна Церква в Америці не підчиниться московському патріярхові.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

Листи українських скитальників допомагають н-ні Рузвелт
(Докінчення зі стор. 1-шої)

галася фактів, які потверджували б це обвинувачення. Сьогодні вона на цю тему пише: „Я хотіла б показати йому (Демченкові) деякі з листів, що їх я одержала від збігців та які просять мене не дозволити, щоб їх змушувано вертатися на Україну... Вони не бажають вертатися „на родіну" ,яку вони залишили, не погоджуючись з існуючою там політичною атмосферою".

БУВШИЙ ЛИТОВСЬКИЙ ПРЕМІЄР ФАРМЕРСЬКИМ РОБІТНИКОМ.

Лондон, 5. жовтня. — Сьогодні відкрито, що бувший литовський премієр і свого часу Шеф Штабу, ген. Йонас Церніюс, працює робітником на одній фармі в Кент, Англія. Ген. Церніюс має 49 років, володіє 7 мовами і від 1943 року скитався по концентраційних таборах, зразу націстських, опісля між скитальниками, де прожив два роки, аж два тижні тому приїхав до Англії. Генерал заявив, що він і його сімя вдоволені, що є вільні та що можуть бути разом.

ПРОТИАМЕРИКАНСЬКА КАМПАНІЯ ЧЕСЬКИХ КОМУНІСТІВ.

Прага, Чехословаччина, 5. жовтня. — Чеські комуністи не залишаються позаду своїх московських учителів і собі розгортають щораз ширше протиамериканську пропагандивну кампанію. Орган чеських комуністів „Руде Право" сьогодні надрукував статтю, в якій обвинувачує Америку і Велику Британію, що вони під час війни бомбардували чеські промислові заведення не на те, щоби перемогти німців, але з метою знищити чеське господарство та пошкодити чехам.

ШЕФ ТУРЕЦЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ В ДОРОЗІ ДО ВАШИНГТОНУ.

Істамбул, Туреччина, 5. жовтня. (АП). — Шеф генерального штабу турецької армії, ген. Саліг Омуртак, виїхав сьогодні літаком до Америки, де відбуде наради з департаментом війни у Вашингтоні.

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо зпочатку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

• • •

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

11,594 Присташ Юлії (Буката) від Московяк Степана.

11,595 Балик Івана, Багрій Михайла з с. Орішкивці (Копичинці) від Пилипчук Маріяна.

11,596 Долиньчук Антона, Миколи, Семена з с. Ворволиці (Заліщики) від Совсум Василя.

11,597 Дейпук Івана з с. Серафинці (Городенка) від Дейпук Михайла син Михайла.

11,598 Ільницький Йосифа і Магдалини (Паламарчук) від Ільницький Степана.

11,599 Сучанська Анастазії з с. Катиня-Розтикальна (Добромиль) від Сучанський Івана.

11,600 Базар Семена з с. Полонії (Сянік) від Масляний Йосифа.

11,602 Шуган Миколи, Коцюр Андрія від Турянський Миколи (з родини Кагановичів) з с. Волосянки (Турка).

11,603 а) Яворська Розалії з с. Сілець (Самбір) Подлуська Анни від Сушків Льва сина Анни Попель.

11,603 б) Попадюк Анни (по першім мужу) з с. Сновичі (Золочів) від Мудрий Степана.

11,603 в) Мицак Дмитра з с. Топільниці (Турка) від Мицак Василя.

11,604 Сікора Марії з Холмщини від Барило Івана.

11,605 Пушак Федора від Ґера Івана з с. Квасинини (Добромиль).

11,606 Марціняк Федора з с. Григорова (Рогатин) від Беркий Івана.

11,608 Бич Антона і Марії з с. Бишок (Бережани) від Машталір Миколи.

11,609 Турин Антона, Посвистайло Вульки з с. Скорик (Збараж) від Худий Степана.

11,610 Кулинич Якова з с. Пристань (Жовква) від Тимків Михайла.

11,611 Андрущенко Олександра від Андрущенко Клима.

11,612 Атаманчук Степана з с. Довга (Калуш) від Атаманчук Івана.

11,613 Дутка Семена з с. Шульганівка (Чортків) від Кучарський Василя.

11,614 Чорній Анни з Мостів Великих (Жовква) від Чорній Олекси.

11,615 Лотоцька Анни з с. Тетевчиць (Радехів) від Карук Стефанії.

11,616 Захарий Івана з с. Тростянець (Волинь) від Захарий Івана.

11,617 Ханевич Гані і Марині (Солецька) з с. Гламця (Сянік) від Ханевич Петра сина Митра і Каськи.

11,618 Хомич Петра, Івана і Марії з с. Стежниці (Сянік) від Губіцька Анни доньки Матвія.

11,619 До рідні дядька Янішевський Івана з м. Балта (Одеса) від Каїрець Олександра.

11,620 Винниченко Корнія з Харкова (Вел. Укр.) від Винниченко Лідії.

11,621 Цесельський Антона з с. Нова Весь, Войцеховський Чеслава від Цесельський Леонарда.

11,621 А) Шмідке Кароля і Едварда, Арнолд Юліса, Волерман Юрія з України від Борейко Ольги (Кіндлер).

11,622 Просить о афідевіт д-р Шевчук Володимир, спеціяліст хірург.

11,623 Лучків Івана з с. Дорожова (Самбір) від Лучків Павлини (Мудрий).

11,624 Довгань Михайла з с. Жачків (Броди) від доньки і зятя Саврук Василя.

11,625 Кущаковський Антона з с. Боріч (Городок) від Кущаківський Петра.

11,626 Яськів Григорія з с. Блудники (Станиславів) від Голубчак Григорія.

11,627 Федоровят Анни і Марії з України від Зборовський Йосифа.

11,628 Рогатинська Анастазії від Халапенко Василя з с. Ланчин (Надвірна).

11,629 Хартонович Степана, Вітебський Івана, Монак Степана з Білорусі від Удовеня Якова.

11,630 Шуль Анни від Мойсей Володимира.

11,631 Лучка Йосипа, Коліняк Е., Корінь Володимира з Делятина від Фліс Йосифа.

11,632 Роман Василя з с. Дубівка Руська (Сянік) від Потюх Степанії дочки Михайла.

11,633 Микитюк Василя з с Молотків (Надвірна) від Микитюк Анни.

11,634 Сорочак Івана, Янішевський Івана з Ляшків Мурованих (Старий Самбір) від Сорочак Михайла.

11,635 Ціхонський Степана і Пилипа з Мілик (Новий Санч) від Ціхонський Петра.

11,636 Мущенко Олеся з с. Вижів від Мудрицька Марії.

11,637 Возьний Івана з с. Ляцке (Дрогомиль) від Шатинський Івана — Гнатів.

11,638 Кушнір Володимира з Дрогобича від Пільків Мирослава.

11,639 До кревних і односельчан з с. Олеші (Товмач) просить о поміч та афідевіт від Бадзяк Анни.

11,640 Жолубок Юстини (Карп) і її сина священика з с. Воютичі (Самбір) від Яремко Івана.

11,641 До вуйків і стрийків: Гамлій Михайла і Івана та до односельчан з с. Корчівка (Журавно) від Гамлій Осипа.

11,642 Якимів Стефанії (дочка Івана) з с. Цебрів (Тернопіль) від Вовк Якова з Воробіївки.

По інформації писати до:

United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

В запитах просимо конечно подавати групу і число.

Кожний, хто бажає, щоби прислане ним оголошення **пошукувань родини і знайомих різних скитальників** було поміщене у „Свободі" **безплатно,** хай вишле таке оголошення впрост до
UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE,
P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.
Хто бажає, щоби прислане ним оголошення було **поміщене, раз або більше разів, окремо, як платне, то хай разом з оголошенням пришле гроші. Одноразове** оголошення, розміру 1½ цаля в одній колюмні, коштує $1.00.

Адм. „Свободи".

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

А. Мельник, Бофало, Н. Й. — Дуже дякуємо за надіслання місцевої газети зі знаменитою статтею про Україну. Зужиткуємо її вцілості.

Тим, що надсилають витинки з чужих газет, а таких є тепер уже багато, щиро дякуємо.

ПОШУКУЮТЬ

Рідня КЛОСИ пошукує
ВОЛОДИМИРА ТИНДИКА
з Судової Вишні, Західна Україна, котрий виїхав до Америки перед 1939 роком. Хто про него знає, або він самий, прошу зголоситися на адресу:
HRYHORIJ KLOS, c/o Basil Kraus, 818 McCalmon Ave., Elm Winnipeg, Man., Canada, або **J. ZABOLOTSKY, 55 Nelson Place, Newark 3, N. J.**

ТАРЗАН, ч. 1701. Загрозлива поломінь.

Тарзан пробував успокоїти засмучених малпородичів: „Дим іде наперед, а вогонь може ще не досягнув дитини".

Потім пан джунглів самий кинувся в дим. Швидко слід за ним щез.

Повзучи по землі, Тарзан виминав удушення. Одначе не видко було й сліду по Кімбу.

Нагло тріск вогню поза ним остріг його, що він мусить втікати.